

אורח ההתקפה

של רובאים סובייטיים

מאת רס"ן ל. מרחב

במלחמת העולם השנייה רכש הצבא הסובייטי נסיון רב, עשיר ומגוון. בתיספור צבאיים ואקדמיות לסגל הפיקוד הבכיר וכן מוסדות מחקר מיוחדים, ובראשם כמובן המטה הכללי של הצבא הסובייטי, למדו ולומדים באופן שיטתי את לקח מלחמת העולם השנייה וכן בודאי את זה של מלחמת קוריאה. הם שואפים להתאים ולסגל את לקחי הקרבות לתנאים החדשים, שבהם מופיעים גורמים חשובים לא ידועים אתמול — וביחוד הנשק האטומי ונשק הטילים. אם בזמנים שעברו גלחמו הכוחות המזוינים של ברית המועצות (ולפניהם — אלה של רוסיה הקיסרית) בראש וראשונה במאסה — וענין יזמת המפקדים בכל הדרגים עמד אולי בסימן שאלה — הרי היום, בתנאי שדה הקרב ה"אטומי"*, שמה המחשבה הצבאית הרוסית לב במיוחד לצורך בפיזור הכוחות בשדה הקרב — ולהגברת היזמה האישית של מפקדים וחיליים. הדוקטרינה הסובייטית טוענת כי בעתיד לא יהיה עוד מקום לשימוש ב"מאסה" בשדה הקרב, כי יחידות ועוצבות תילחמנה על-פני צירי תנועה ופעולה הנפרדים אחד מהשני. היא טוענת כי ההצלחה בקרב תתבסס על יזמה אישית של המפקדים בכל הדרגים. תמרון נרחב, מהירות רבה של התפתחות הקרב בשדה המערכה. — כל אלה מחייבים, מצד אחד, הקטנת היחידות והעוצבות, ומצד שני — מפקדים נמרצים, בעל-יזומה ובעלי רמה מקצועית גבוהה. דרישות אלו תופשות מקום חשוב באימונם והדרכתן של יחידות ועוצבות בצבא הסובייטי, ובפרט בהדרכת המפקדים הזוטרים. עובדות יסוד אלו יש לזכור בהמשך הקריאה בסקירה זו המציינת את קויה האופייניים של ההדרכה הטקטית הניתנת לשי הדוקטרינה הצבאית הסובייטית (המקובלת כיום, כידוע, בצבאות לא-מעטים בעולם, ובהם אף צבאות ערביים ידועים) ליחידות היסוד הזעירות ביותר של חיל הרגלים: הכיתה, ובמידת-מה המחלקה.

הנצחון ניתן להשיג אך ורק על-ידי התקפה נחרצת, שבהמשכה באים רדיפה נמרצת אחרי האויב הנסוג, ובסופו של דבר — ע"י כיתורו, על מנת להשמידו או לשבותו.

הדוקטרינה הסובייטית קובעת כי ההתקפה היא צורת-הקרב העיקרית של הצבא-האדום. מטרת ההתקפה הנה — להכרית את האויב בשלמותו: להשמיד את כוח-האדם היריב או לשבותו, ולהשמיד או ללכוד את כלי-נשקו וציוד-הלחימה שלו.

* והכוונה, כמובן, אף לשדה-הקרב בו עלול להופיע הנשק-הגרעיני. — המערך.

לפי תפיסת-היסוד של דוקטרינה זו, את

תפקידי כיתת-הרובאים ומחלקת-הרובאים בהתקפה

מחלקתי, ושלוש כיתות-רובאים).
 התפקידים המוטלים על מחלקת-הרובאים דומים בעצם לאלה המוטלים על כיתת-הרובאים. מחלקת-הרובאים מופעלת לפי תכנית מפקד הפלוגה ככות-הלם, ככוח-רתק או כעתודת פלוגת-הרובאים או גדוד הרגלים.

הצלחתן של כיתת-הרובאים ומחלקת-הרובאים באים מושתתת על תכנון נכון, שיתוף-פעולה, תמרון באש ובכוח-אדם, ניצול גורם-ההפתעה ויזמה של כל חייל וחייל ושל היחידה בכללותה.

היערכות יחידת-הרובאים להתקפה

כיתת-הרובאים פועלת בדרך כלל בשלוש תבניות-יסוד: ב"טור", ב"שרשרת" וכ"דסאנט" ("כוח-נחיתה") על גבי הטנק (או רכב-קרב משוריין אחר).

בתבנית "טור" משתמשת כיתת-הרובאים כשהשטח מוסתר מתצפית האויב, או כשתנאי-הראות גרועים (לילה, ערפל, עשן). במקרה של התנגדות חלשה מצד המגן — פועלת כיתת-הרובאים במסגרת המחלקה בתבנית "טור" (שדרה) (ראה ציור 1). עם התקרב המחלקה אל עמדות-ההגנה של האויב, ובאם הלז פותח

כיתת-הרובאים הנה יחידת-המשנה הקטנה ביותר של חיל-הרגלים בצבא הסובייטי. היא מונה יחד עם מפקדה, שמונה חיילים, חימושה: רובים — 3, תת-מקלעים — 3, מקלע-קל — 1, מטול-רימונים נ"ט — 1; לכל חייל וחייל יש 2 רימוני-יד (נגד-אדם ו/או נגד-טנקים).

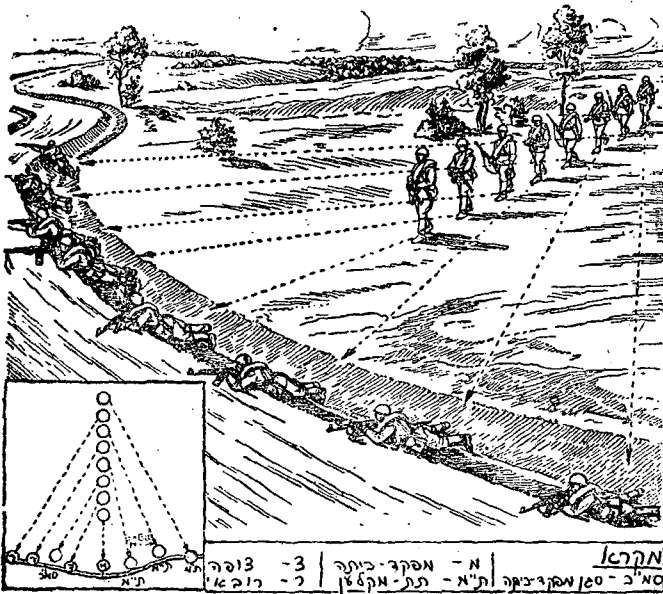
כיתת-הרובאים מבצעת בהתקפה תפקידים שונים במסגרת מחלקת-רגלים. בשיתוף-פעולה עם יחידות החילות האחרים היא מסוגלת לתקוף את האויב, להשמידו באמצעות אשה או על-ידי קרב פנים-אל-פנים. היא עשויה לכבוש עמדות-הגנה וקטעי-שטח. כיתת-הרובאים רודפת את-רי האויב הנסוג, מתבססת בשטח-כבוש ומוטל עליה להדוף התקפות-נגד של חיל-הרגלים והשריון של האויב.

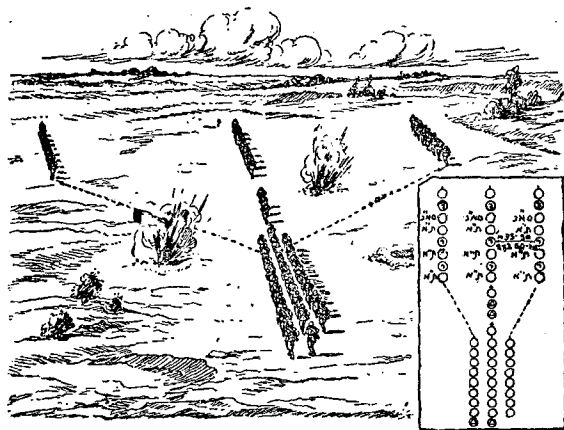
כיתת-הרובאים תוקפת בדרך כלל במסגרת מחלקת-הרובאים ומבצעת פקודותיו של מפקד המחלקה לגבי היערכות, תנועת-התקרבות, פתיחת אש והפסקתה. מפקד הכיתה מתאם את פעולותיה של כיתתו עם פעולות הכיתות השכנות והנשק-המסייע. במקרים ידועים מקבלת כיתת-הרובאים משימה עצמאית, כגון פשיטה,

טיהור חפירות ותעלות-קשר בהתאם לפקודת מפקד המחלקה — או תפיסת עמדה על-מנת להבטיח באמצעות אשה את האגף (או ה"תפר" בו מתחברת גורתה עם גורת שכניה) של מחלקתה או של פלוגתה. נוסף לזה מופיעה כיתת-הרובאים בתפקידי פטרול, משמר-אבטחה או סיוע.

מחלקת-הרובאים היא יחידת-המשנה המשמשת מסגרת-יסוד בפלוגת-הרובאים; היא מורכבת משלוש כיתות-רובאים, ומונה 28 איש (מפקד-המחלקה, סמל-המחלקה — הוא סגן-מפקד המחלקה, חובש-מחלקתי, רץ-

ציור 1. הכיתה נעה ב"טור" ועוברת ל"שרשרת" (המפתח בתחתית הציור משרת את כל הציורים שבמאמר זה)

ציור 3. כיתות המחלקה ערוכות ב"טורים"

קפה הן: "שררה", "שרשרת" (שתי כיתות ב" שרשרת לפנים וכיתה אחת בשרשרת מאחור — או שלוש כיתות בשרשרת חזיתית אחת) ו"תד-ריג".

בתבנית של "שררה" משתמשת המחלקה כשקיימים תנאי הסתר נוחים, ויש צורך בהשגת מהירות בתנועה. בתבנית "שרשרת" פועלת מחלקת הרובאים בעיקר בהסתערות על היעד. תבנית של "תדריג" משמשת בתנועה למגע, כשיש צורך באבטחת אחד האגפים מהתקפות אפשריות של האויב.

שטח היערכות להתקפה

שטח היערכות מותקן מראש על ידי כוחות הנדסה ו/או כוחות שנמצאו כבר מקודם במגע עם האויב. שטח היערכות של יחידת הרובאים נמצא סמוך לחגורת המכשולים של מערך האויב; או, בהעדר חגורת מכשולים אצלו — סמוך עד כמה שאפשר לחגורה הראשית של מערך ההגנה שלו. קו ההתחלה נקבע בדרך כלל במרחק של 100—200 מ' מעמדות המגן. קוצר מרחק זה נועד לאפשר לכוח המסתער התגברות מהירה על שטח ההפקר המחופה על ידי אש סכנה של האויב, וחדירה מהירה לתוך עמדות האויב.

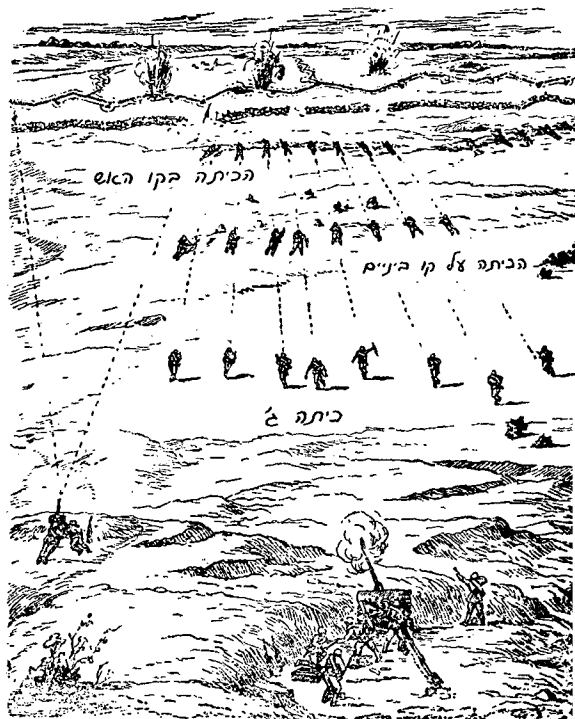
יחידות הרובאים המיועדות להתקפה נכנסות לשטח היערכות בלילה האחרון שלפני שעת ה"ש" — או ממש לפני הסתערותן, בזמן ההכנה הארטילרית. כל יחידה נמצאת לפני זינוק קה בתוך החפירות ותעלות הקשר, בכוננות להתקפה. סידורים שהוכנו מראש (מדרגות ל-

באש, פועלת היא בתבנית "שרשרת" (ראה ציור 2). כאשר הכיתות ערוכות בתבנית "טור" — הרוחים שבין כיתותיה של מחלקה הם בערך 35—50 מטר (ראה ציור 3). רוחים אלה מאפשרים לכיתה ניצול מלא של כל כלי-נשקה בעת זבעונה אחת. מקטינים את אבידותיה מאש האויב ומקילים עליה את ביצוע התמרון בשדה-הקרב.

הכיתה מתקרבת אל יעד שניתן לה בתבנית "שרשרת" — בצעיה, בקפיצות חרפעמיות (בערך 50—100 מ'), או בזחילה. דבר זה

מאזנה במבנה הטופוגרפי של השטח ובהשפעת אש האויב על הכיתה. כיתת הרובאים מבצעת את התקרבותה בחיפוי אשן של כיתות שכנות. לאחר שתפסו עמדה חדשה מתחפרים הרובאים מיד ופותחים באש, על-מנת לסייע לכיתות השכנות בהתקדמותן. מפקד הכיתה נמצא בתוך שרשרת כיתתו, ומנצח על פעולתה. תבניות היסוד של מחלקת הרובאים בהת-

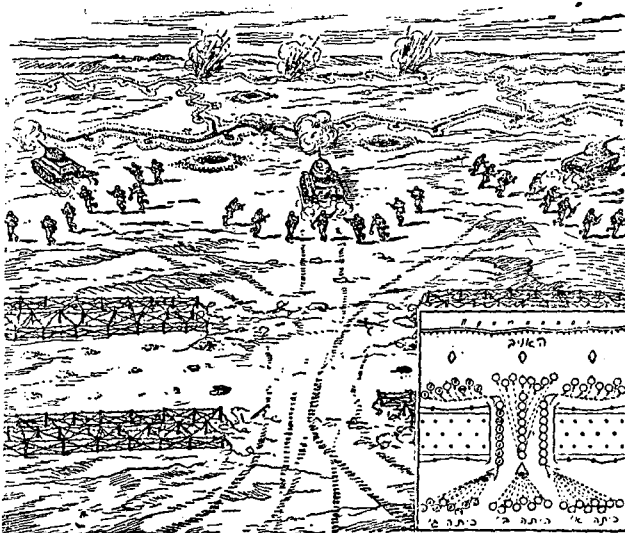
ציור 2. התקדמות הכיתה ב"שרשרת"

הסתערות של הכיתה (המחלקה) וקרב אל היעד ועלי

בזמן ההכנה הארטיילרית צופה מפקד היחידה דה ובוחר את תוצאות ההפגזה בגזרת התקפתו. בזמן ההכנה הארטיילרית פותחים חייליו באש, לפי פקודתו, על העמדות וקניי האש של האויב. לפקודה "זינוק להתקפה, קדימה!" קופצים ה"חיילים מחפירותיהם, מחמשים את רימוני היד. המקלען הכיתתי פותח באש ויורה תוך כדי תנועה. החיילים עוברים במהירות רבה את השטח שבינם לבין עמדות האויב; גם הרוב"אים והתת-מקלענים יורים תוך כדי תנועתם. הכיתות שואפות לבצע את הקפיצה בזינוק אחד. החיילים נעים מאחרי הטנקים שבסיוע צמוד, עוברים דרך מכשולים בפתח שנתפתח מקודם על-ידי פלסים או על-ידי הטנקים המסתערים. אם המכשול הנו גדול-דין בלתי-ממוקשת, יכו"לים החיילים — אם יהיה צורך בכך — לפרוץ בעצמם מעבר בו, על-ידי מכת את-החפירה, באמצעות חומר-נפץ או "טורפדו-באנגלור", או שהם שמים עליו קרשים, שקים, מעילים וכד', ומתגברים עליו בפסיחה. רוחב המעבר הוא כרגיל 10—12 מ'. בדרך-כלל ישנו לכל מחל-קת-רובאים מעבר אחד (ראה ציור 4). מחלקת-הרובאים (כיתת-הרובאים) עוברת דרך הפרצה

ציור 4. התגברות מחלקת-רובאים על מכשול

קפיצה, סולמות, וכוכי-הכוננות) מאפשרים לכוח התוקף הסתערות מיידית, נמרצת ומהירה.

עבודת מפקד הכיתה (המחלקה) בשלב ההכנה להתקפה

מפקד הכיתה (המחלקה) מקבל, בדרך-כלל, את משימתו לפני התחלת ההכנה הארטיילרית. בזמן זה נמצאת כבר כיתתו (מחלקתו) בחפירות או מקלטים בשטח-ההיערכות, סמוך עד כמה שאפשר ליעד התקפתה. משימת הכיתה (המחלקה) קובעת: יעד ההתקפה, כיוון להמשכת ההתקפה אחרי כיבוש היעד הנתון, שיטת ניהול האש לפני זינוקה ותוך-כדי הסתערותה, שיתוף-פעולה ותיאום, שליטה ופיקוד (קשר וסימנים-מוסכמים).

כיתת-הרובאים תוקפת את האויב בכברת-חזית שרוחבה עד 40 מ', כשהרוחים בין חייליה הם 6—8 צעדים. וזאת לזכור: אם כי ציון היעד ניתן במושגים של מקום המוחזק על-ידי האויב (עמדת-אש, תואי-קרקע), הרי למעשה, לפי התפיסה הסובייטית, כוח-האדם של האויב וכלי-נשקו הם המהוים את יעד-ההתקפה הא-מתי של כל יחידת-משנה מסתערת (ובמקרה זה — של כיתת-הרובאים).

מחלקת-רובאים מוגברת מסוגלת לפי הדוק-טרינה הסובייטית, לתקוף את האויב בקטע-חזית שרוחבו מגיע עד 100—120 מ'. יעד-ההתקפה של מחלקת-הרובאים הוא בדרך-כלל עמדה כיתתית-מוגברת, או מצדית. אחרי קבלת המשימה מכין מפקד הכיתה (המחלקה) את הער-כת-המצב, מחליט איך לבצע את משימתו ומוציא פקודה בעל-פה. אחר כך הוא בודק את כוננות יחידתו: — האם החפירות מסודרות לקפיצה מתוכן, מה מידת נכונות הנשק והתחמושת — ולבסוף הוא מדוח למפקד-הממונה שלו על נכונותו להתקפה.

(ראה ציור 5). בדרך כלל אין הטנקים מרחיקים קדימה מן הרובאים יותר מאשר 200—100 מ'. במקרה שהטנקים נעצרו בתנועתם, ממשיכות יחידות הרובאים בהסתערותן קדימה אף מבלי סיועם. הסתערות הרובאים מתקדמת בצמוד מאחורי נפצי-הפגזים של הארטילריה והמרג-מות (טוח-הבטחון הוא, בערך 200—100 מ').

הלחימה בעומק המערך ההגנתי (אל יעדים נוספים - ועליהם)

לחימה זו מתחילה עם חדירת הכיתה (המחלקה) אל מערך עמדות האויב. כיתת-הרובאים מקבלת ממפקד-המחלקה הוראות נוספות (הכיוון והיעד של המשך-ההתקפה). כשהכיתה או המחלקה נתקלת בהתנגדות עקשנית של האויב ואינה מסוגלת להמשיך בתנועתה, באים לעזרתה טנקים ותותחים שבסיוע-צמוד. באם תיעצר הכיתה בהתקדמותה — יהיה בדרך כלל צורך בהסתערותה של מחלקת-הרובאים כולה. הרובאים מתקדמים אל היעד בתיפוי אש כלי הנשק-המסייע ותחת מחסה מסך-עשן, וב-שיתוף-פעולה עם יחידות שכנות.

כשקיימים אצל המגן אגפים פתוחים (חשו-פים), שואפת כיתת (מחלקת) הרובאים לפתו או לעקפו באגפיו, ולצאת לעורפו. במגמה ל-תקפו מאחוריו (ראה ציור 6).

ציור 6. כיתת-רובאים תוקפת בעומק מערך-האויב

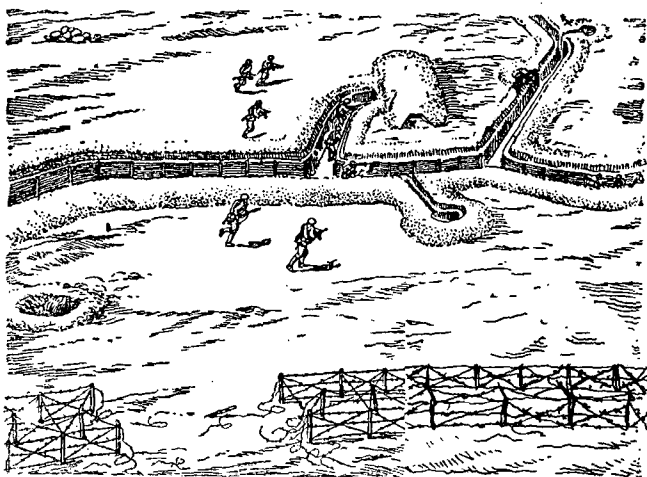

ציור 5. התקפה של כיתת-רובאים

ב"טור", או — אם קיימת אפשרות לכך — ב"שרשרת". מיד לאחר שחצתה את המכשיל תופס כל חייל וחייל את מקומו בתבנית הנקבעת להסתערות אל היעד. החיילים חייבים לעבור דרך שדה-מוקשים, ומכשולים אחרים, במהירות מכסימלית כדי לצאת משטח המוכה על-ידי אש האויב.

עם ההתגברות על המכשולים ממשיכים חיילי-היחידה בדרכם אל היעד ויורים תוך-כדי תנועה. בקרבם אל עמדות האויב למרחק 30—25 מ' — זורקים הם את רימוני-היד שלהם לתוך החפירות, חודרים אל העמדות ומשמידים בקרב פנים-אל-פנים את חיילי האויב הנותרים. זאת לזכור: בדרך כלל אין הם מתחילים ל-עסוק בביעור בתוך החפירות ותעלות-הקשר, כי אם עוברים הלאה וממשיכים בהתקפה ל-עומק מערך-האויב.

טנקים שנמצאים בסיוע-צמוד מקדימים כ-תנועתם את יחידות הרובאים ומשמידים קני-אש (מקלעים, מרגמות, תותחים נ"ט) ומטרות אחרות שעליהן אין הרובאים יכולים להתגבר

ציור 7. טיהור חפירות

כת המחלקה להסתערות בעומק הגנת האויב עשויה להיות: — שתי כיתות ב„שרשרת“ לפנים וכיתה אחת ב„שרשרת“ מאחור — או שלוש כיתות ב„שרשרת“, פרוסות בקו אחד. כיתת-הרובאים מסתערת כרגיל באופן זה: — חוליתה האחת מבצעת תנועה נמרצת קדימה, בחיפוי אשה של החוליה ה-שניה. מפקד הכיתה מארגן ומתאם את תנועותיהן של שתי החוליות, ומנדא את רציפות התנועה והאש. אם פני-השטח מבטיחים תנאי-הסתר טובים, אזי נעות הכיתות בתבנית „טור“. על מקומות הפתחים

לפעולת אש האויב מתגברות הכיתות בדילוגים וקפיצות מהירים וקצרים, או בזחילה; בשטח פתוח — כשהוא מוכה באש חזקה של האויב — תוקפת כרגיל הכיתה כשחיליה מדלגים שנים-שנים. על „שטח-ההריגה“ מתגברים הרובאים בריצה, מבלי להעצר בו.

טיהור חפירות ותעלות-הקשר

את טיהור החפירות ותעלות-הקשר מבצעים כוחות מיוחדים, המוקצים כרגיל מתוך פלוגת-הרובאים הנמצאת בעתודת-הגדוד. אפשר כי משימת הטיהור תוטל על כיתת-רובאים. מפקד הכיתה מחלק אזי את כיתתו לשתי חוליות: חוליה א', המורכבת מ-3 חיילים (המצוידים בתת-מקלעים וברימונייד), שפועלת בתוך ה-חפירות ותעלות-הקשר — וחוליה ב' (שאר אנשי הכיתה) שפועלת מחוץ לחפירות, על פני הקרקע. החוליה הראשונה שנועה בתוך החפירות, מטרתה אותן משרידי אנשי-אויב. בראש החוליה נע מפקד החוליה; בעקבותיו הולך

חייל שני, שבהתאם לפקודתו זורק רימונייד לתוך עיקולי החפירות, ובדוק במדוקדק אם לא נשאר האויב בתוך החפירות ותעלות-הקשר (במקלטים, בכוכים וכד'). חייל שלישי מכין את רימונייד להפעלתם, מוסר אותם לחייל ה-שני — וכן מבטיח את חוליתו מהתנפלויות-פתע של אנשי האויב מאחור. החוליה השניה, בפיקודו של מפקד הכיתה, נעה על פני הקרקע, לאורך החפירות ותעלות-הקשר שיש לטהרן, משני צדיהן; תפקידיה הם לשמש אבטחה ל-חוליה הראשונה ולמנוע מן האויב את האפשרות לסגת; מפקד הכיתה, יחד עם מקלענה, נע בראש החוליה, מתאם את פעולות שתי החוליות, ומשמיד את האויב הנסוג או המתקרב, מטריד ומשמיד את קני-האש שנותרו, המפריעים ל-תנועת החוליות. (ראה ציור 7).

אחרי ביצוע המשימה מתבססת כיתת (מחלקת) הרובאים בשטח שנכבש ומתארגנת למשימה חדשה, בהתאם להוראותיו של המפקד-הממונה.

מסיכום קצר זה של הוראות-הקבע הטקטיות להפעלת כיתת- (מחלקת) הרובאים בקרב-התקפה ניתן לראות בעליל שנים אלה:

- ◆ תהורות מושתתות על נסיון הקרבות העשיר של העבר, ותכופות אף נצמדות אליו בדבקות, בקבען כללי-פעולה מעשיים, פשוטים וברורים ביותר — אך עם זאת גם נוקשים במקצת;
- ◆ בר-זמן עוברת דרכן, כחוט-השני, הנימה של הדגשת הצורך ביומה — הן של המפקד-הזומר והן של החייל-הפרט — שאף היא בודאי לקח מנסיונות-העבר, אך גם פרי הערכת צרכים עתידיים.